

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

учасників міжнародної
науково-практичної конференції

**«ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЕКОСИСТЕМНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
У ЛІСОВОМУ КОМПЛЕКСІ ТА
САДОВО-ПАРКОВОМУ
ГОСПОДАРСТВІ»**

КИЇВ, 18-19 КВІТНЯ 2019 РОКУ

ОСОБЛИВОСТІ РОСТУ ДУБА ЧЕРВОНОГО НА РЕКУЛЬТИВОВАНИХ ЗЕМЛЯХ

І.А. Проценко, аспірант*,

Г.О. Лобченко, кандидат сільськогосподарських наук

Національний університет біоресурсів і природокористування України

На території України серед інтродукованих видів дуб червоний є найпоширенішим видом за площею насаджень з його участю (45 тис. га), однак його територіальний розподіл не є рівномірним.

У межах Черкаської області, де знаходиться Юрківський буровугільний кар'єр, дуб червоний займає понад 1087 га у лісових насадженнях, з яких чисті насадження становлять всього 4,3 %. В межах Лісостепової зони на Черкащину припадає всього 3 % площі насаджень дуба червоного. За віковою структурою переважають молодняки – 93 % площі, з яких 31 % насаджень віком до 20 років і 62 % насаджень віком 21–40 років, решту 7 % займають середньовікові насадження та 0,1 % насаджень старші 61 року. З такого розподілу можна зробити висновок, що до 50-х років дуб червоний на Черкащині вводився у лісові культури поодинокі, в період між 50 і 70-ми роками процес інтродукції в регіоні став більш інтенсивним, однак пік створення лісових культур з участю дуба червоного припадає на 80-90-ті роки, а вже у незалежній Україні площа насаджень дуба червоного скоротилася вдвічі порівняно з попереднім періодом. Дуб червоний все частіше згадують як інвазійний та небезпечний вид, але в той же час його біоекологічні особливості мають ряд переваг для вирощування його як швидкорослого та невибагливого до родючості і зволоження виду.

Метою дослідження стало виявлення особливостей росту дуба червоного на рекультивованих землях териконів і відвалів розкривних порід у межах Юрківського буровугільного кар'єру. Об'єктом дослідження є насадження дуба червоного на території лісомеліоративного фонду Юрківського буровугільного кар'єру. Тут дуб червоний представлений на 9 ділянках загальною площею 14,1 га, що становить 2,2 % від загальної площі. Частка дуба червоного у складі деревостанів коливається від 10 до 90 %, а також на трьох ділянках до 5 %. Для вивчення перспектив вирощування дуба червоного на рекультивованих землях, виконано аналіз особливостей його ходу росту на досліджуваній території, а також виконано

---

* Науковий керівник – доктор сільськогосподарських наук Юхновський В.Ю.

порівняння із ростом в цих же умовах дуба звичайного (*Quercus robur* L.). Для дослідження таксаційних показників росту було закладено дві тимчасові пробні площі: у 49-річному насадженні зі складом 9Дч1Дз та у 40-річному насадженні зі складом 6Дз3Гз1Клг+Дчр+Акб. На кожній пробній площі було відібрано по одній середній моделі та виконано детальний аналіз ходу росту цих дерев.

Порівняння ходу росту модельних дерев за основними таксаційними показниками – діаметром стовбура на висоті 1,3 м та висотою показано на рисунку.

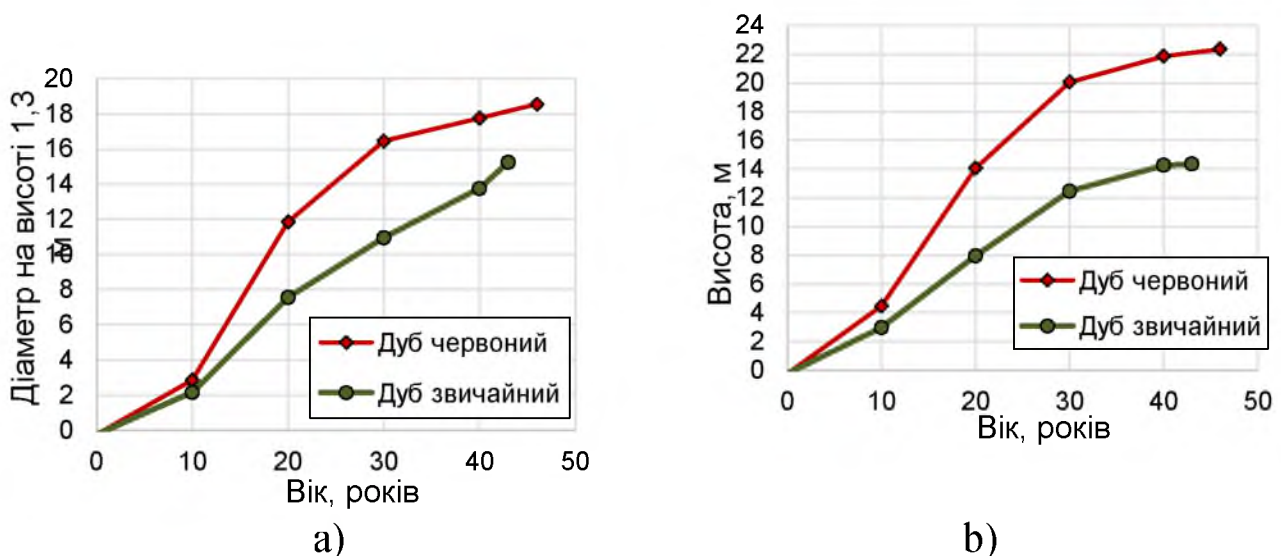

Рис. Хід росту модельних дерев дуба червоного та дуба звичайного за діаметром на висоті 1,3 м (а) і висотою (б)

Дані рисунку характеризують кращий ріст модельного дерева дуба червоного як за діаметром на висоті 1,3 м так і за висотою. Різниця між діаметрами стовбурів дерев на висоті 1,3 м, в різному віці, становила від 18 до 33 %, а різниця між висотами – 32-43 %, що вказує на значні переваги в рості дерев дуба червоного над дубом звичайним, які зростають в умовах Юрківського буровугільного кар'єру.

Враховуючи наведені особливості можна зробити висновок про суттєву відмінність росту порівнюваних деревних видів в умовах буровугільного кар'єру. За таксаційними показниками росту, дуб червоний є кращим та більш перспективним деревним видом, порівняно із дубом звичайним, для заліснення рекультивованих земель в умовах Юрківського буровугільного кар'єру.